

Óssip E. Mandelstam

Visat núm. 7

(abril 2009)

per Berta Creus

Óssip Emilevitx Mandelstam (Осип Эмильевич Мандельшта́м, 1891-1938), forma part del grup d'autors que van viure en l'edat de plata de la literatura russa (cap a principi del segle XX). El seu estil directe, clar i crític, a més de la seva tràgica mort en mans del règim comunista, han fet de l'autor una de les figures més importants d'aquest període.

Mandelstam va néixer a Varsòvia el 15 de gener de 1891. La seva família, però, es va traslladar a Sant Petersburg poc després del seu naixement. El 1908 va començar a estudiar a la Universitat de la Sorbonne, a París, tot i que al cap d'un any va decidir canviar-se a la Universitat de Heidelberg, a Alemanya. El 1911 va tornar a Sant Petersburg per prosseguir amb els seus estudis. Aquell mateix any, juntament amb altres autors russos de l'altura d'Anna Akhmàtova, Nikolai Gumiliov o Serguei Gorodetski, va crear un grup literari que va promoure un nou moviment, l'acmeisme. Els autors que en formaven part pretenien, en oposició amb el simbolisme, crear una poesia clara, moderna i quotidiana.

Ja de petit, Mandelstam havia publicat petites poesies a la revista de l'escola, però no va ser fins al període de l'acmeisme que va començar a ser un autor conegut, gràcies a la publicació d'obres com ara *La pedra* (Камень —камен— 1913).

L'any 1922 es va casar amb Nadejda i van traslladar-se a Moscou. Fou llavors quan va publicar el seu segon llibre de poemes, *Tristia* (Тристия). Després d'això, va deixar la poesia de banda per concentrar-se en escriure assaig i prosa, i fer algunes feines com a periodista per al diari *The Irish Times*.

El 1933 Mandelstam va publicar un poema que criticava durament Stalin. Molta gent el va titllar de sentència de mort per a l'autor. Tanmateix, Stalin no va decidir enviar-lo a un Gulag —o camp de concentració soviètic—, sinó que va exiliar-lo a un poble dels Urals. Al cap d'una temporada, però, van enviar-lo a un nou lloc d'exili, Voronej, on va escriure un seguit de poemes que es van publicar, després de la seva mort, amb el títol d'*Els quaderns de Voronej*.

A partir de 1937, a Rússia, va començar la «gran purga», amb la qual es pretenia eliminar tots els «enemics de la nació». Mandelstam va ser acusat d'antisoviètic, i el 1938 va ser enviat a un camp de concentració, del qual ja no va sortir.